

Handläggare
Viveca Pernby
08-535 360 48
viveca.pernby@huddinge.se

Länsstyrelsen i Stockholms län

Ansökan om överlåtelse av tillsynsbefogenheter enligt miljöbalken

Beslut

Huddinge kommun, genom bygglovs- och tillsynsnämnden, beslutar att:

1. Ansöka hos Länsstyrelsen i Stockholms län om att länsstyrelsen, med ändring av gällande beslut om överlåtelse av operativt tillsynsansvar av B-anläggningar i Huddinge kommun daterat 19 december 1990, överlåter tillsynsbefogenheterna enligt miljöbalken för de miljöfarliga verksamheter som framgår i bilaga 1 till Huddinge kommun.
2. Överta tillsynen av föroreningskador enligt 10 kap. 1 § första stycket miljöbalken orsakade av en verksamhet som i miljöprövningsförordningen (2013:251) är beskriven som en tillståndspliktig B-anläggning och är i drift eller har upphört efter den 30 juni 1969 (2 kap. 29 § punkt 3 miljötillsynsförordningen).
3. Hemställa att det operativa tillsynsansvaret för Sofielunds avfallsanläggning överläts fr.o.m. 2021-01-01 och att det operativa tillsynsansvaret för resterande verksamheter i bilaga 1 överläts från det datum länsstyrelsen fattar beslut om överlåtelsen.
4. Överta föroreningskador enligt 10 kap 1 § första stycket miljöbalken orsakade av Sofielunds Återvinningsanläggning med anläggningsnummer 0126-64-001 (2 kap. 29 § punkt 3 miljötillsynsförordningen).

Delegaten har enligt särskilt beslut från bygglovs- och tillsynsnämnden den 4 november 2019, § 17, befogenhet att genomföra ansökan för nämndens räkning.

Ärendet

Kommunfullmäktige i Huddinge kommun beslutade den 4 november 2019, § 17, att ge bygglovs- och tillsynsnämnden mandat att för Huddinge kommuns räkning ansöka hos Länsstyrelsen i Stockholms län om överlåtelse av operativt tillsynsansvar för kommunbelägna B-anläggningar enligt miljöbalken. Se protokollsutdrag enligt bilaga 2. Bygglovs- och tillsynsnämnden (i fortsättningen nämnden) beslutade den 11 december 2019, § 13, att genomföra ansökan hos länsstyrelsen. Se protokollsutdrag enligt bilaga 3.

Bakgrund

Länsstyrelsen beslutade 19 december 1990 att fr.o.m. 1 januari 1991 överlåta tillsyn av B-anläggningar i Huddinge kommun enligt miljöskyddslagen till miljö- och hälsoskyddsnämnden i Huddinge kommun, se bilaga 4. Genom beslutet tog Huddinge kommun över vissa uppräknade befintliga miljöfarliga verksamheter och även fortsättningsvis tillsynen av tillkommande miljöfarliga verksamheter med tillståndsplikt B.

Enligt 5 § i lagen (1998:811) om införande av miljöbalken ska sådana beslut om överlåtelse av tillsynsansvar fortsätta att gälla och ska anses vara meddelade med stöd av miljöbalken.

Bygglovs- och tillsynsnämnden är fr.o.m. 1 januari 2019 den nämnd som ansvarar för operativ tillsyn enligt miljöbalken inom Huddinge kommun, se reglemente enligt bilaga 5.

Redogörelse för förutsättningar för överlåtelse av operativt tillsynsansvar

Enligt 2 kap. 19 § miljötillsynsförordningen ska en överlåtelse avse

- 1) en viss typ av tillsynsobjekt,
- 2) en viss typ av tillsynsobjekt med undantag för ett visst eller vissa tillsynsobjekt, eller
- 3) ett visst tillsynsobjekt.

Enligt 2 kap. 20 § miljötillsynsförordningen ska den myndighet som prövar om uppgiften att utöva tillsyn kan överlåtas ta hänsyn till de aspekter som redogörs för i bestämmelsen. Dessa redogörs för närmare här nedan.

Huddinge ansöker, såsom framgår ovan, att

- fortsättningsvis ansvara för det operativa tillsynsansvaret för vissa tillståndspliktiga verksamheter med tillståndsplikt B enligt miljöprövningsförordningen (2013:251).
- inte längre ansvara för det operativa tillsynsansvaret för de verksamheter som ägs och driftas av Söderenergi AB, vilka är Skogås hetvattencentral och Huddinge maskincentral.
- överta det operativa tillsynsansvaret för SRV AB:s avfallsanläggning i Sofielund, med tillståndsplikt A enligt miljöprövningsförordningen.

Omfattningen av tillsynsobjektens miljöpåverkan

För de befintliga B-anläggningarna finns enligt nämndens bedömning miljöpåverkan bland annat gällande buller och vibrationer, risk för markförorening, utsläpp till vatten, luft och mark, hantering av kemikalier och avfall. Nämnden har haft tillsyn över dessa verksamheter under ett flertal år och har god kännedom om verksamheternas miljöpåverkan.

För Sofielunds avfallsanläggning finns enligt nämndens bedömning miljöpåverkan bland annat gällande buller och vibrationer, risk för

markförorening, utsläpp till vatten, luft och mark, hantering av kemikalier och avfall. Bygglövs- och tillsynsnämnden bedömer att verksamheten innebär betydande miljöpåverkan och är en verksamhet som är komplex och som innebär många risker för omgivningen.

Den kommunala nämndens förutsättningar för att uppfylla kraven i 6-12 §§ miljötillsynsförordningen

Nämnden beslutar årligen om en behovsutredning och tillsynsplan för nästkommande år. Nu gällande behovsutredning och tillsynsplan bifogas, se bilaga 6. I nämndens tillsynsverksamhet fungerar tillsynsplanen som tillsynsprogram, vilket är det dokument som ligger till grund för tillsynens omfattning och regelbundenhet.

Ärendehantering

För nämndens tillsynsarbete används ärendehanteringssystemet Castor där alla tillsynsobjekt registreras och där tillsynsbehovet och planerad tillsyn framgår. Systemet har använts sedan 2017 och alla handläggare har god kunskap i att använda det för att planera och följa upp utförd tillsyn.

Fortbildning och utveckling

Personalen får fortlöpande vidareutbildning och inom miljötillsynsavdelningen finns en anställd med juristexamen som arbetar med vägledning riktad mot miljöbalkens område. Nämndens tillsyn följs löpande upp, både som NKI-mätningar som mäter s.k. kundnöjdhet och mer kvalitativ uppföljning genom uppföljning vid enhetsmöten, uppföljningar med chef och delårsavstämningar. Förbättringar görs vidare genom löpande kvalitetssäkring av mallarna som används i nämndens verksamhet. Ansvar för förbättrande åtgärder är till stor del delegerat och personalen har stort inflytande över tillsynens utformning och planering. Det slutgiltiga beslutet om tillsynens omfattning ett visst år fattas dock slutligen av nämnden.

Finansiering

Nämndens verksamhet inom miljöbalksområdet är till ca 70 % avgiftsfinansierad. Taxan indexjusteras årligen i enlighet med SKR:s PKV-index och samtliga befintliga B-anläggningar som nämnden i nuläget har operativt tillsynsansvar för betalar årlig avgift i enlighet med taxan. Taxan som revideras årligen medför god kostnadstäckning och tillsynen är till stor del avgiftsfinansierad. Ett ökat tillsynsansvar genom Sofielunds avfallsanläggning medför ökade intäkter i motsvarande mån och möjlighet till framtida nyrekrytering om det skulle bedömas behövt.

Den kommunala nämndens förutsättningar för att utöva tillsyn över tillsynsobjektens hantering av kemiska produkter i den utsträckning sådan hantering förekommer

Miljötillsynsavdelningen består av 27 personer, varav 10 inspektörer inom miljöområdet på avdelningens miljöskydds-enhet. I planeringen inför år 2020 har personalresurserna beräknats till motsvarande ca åtta årsarbetskrafter. Samtliga har relevant utbildning inom tillsynsområdet och kan utöva effektiv tillsyn inom kemikalieområdet. På nämnden finns dessutom också ett flertal personer med kemistutbildning. Som tidigare nämnts finns på miljötillsynsavdelningen en person med juristutbildning som kan ge stöd i tillsynen vid behov.

Huddinge kommun har under 2019 tecknat ett nytt ramavtal med Synlab för laboratorietjänster.

Jäv

Av de verksamheter med provningsnivå B i Huddinge finns två stycken där jäv uppmärksammas. Dessa verksamheter är Skogås hetvattencentral och Huddinge maskincentral. Dessa ägs och driftas av Söderenergi AB, som delägs av Södertörns Energi AB. I Huddinge kommuns bygglovs- och tillsynsnämnd sitter en ledamot i Södertörns Energi AB:s styrelse samt en som är ombud. Tillsynen över dessa två verksamheter ska med anledning av jäv överlämnas till Länsstyrelsen i Stockholms län.

Kommunens interna ansvarsfördelning för drift av och tillsyn över kommunala verksamheter

SRV AB:s avfallsanläggning i Sofielund drivs av SRV AB som är ett bolag som ägs av Huddinge, Haninge, Botkyrka, Salems och Nynäshamns kommun. Stockholm Vatten och Avfall AB är VA-huvudman i Huddinge och Stockholms kommuner och ägs gemensamt av Huddinge och Stockholms kommun. Söderenergi AB delägs av Södertörns Energi AB som ägs gemensamt av Huddinge och Botkyrka kommun.

Bygglovs- och tillsynsnämnden är en fristående nämnd och det bedöms inte finnas någon annan jävsproblematik med anledning av kommunens interna organisation. Förutom Söderenergi AB:s två verksamheter finns inga kommunala verksamheter i Huddinge som omfattas av den sökta överlåtelsen.

Myndighetens egna förutsättningar för att fortsättningsvis kunna ge effektiv tillsynsvägledning i frågor som rör tillsynsobjekten, Av nämndens ca åtta årsarbetskrafter inom miljöskyddsområdet finns god kompetens och erfarenhet för att kunna utföra tillsyn över den här typen av objekt. Nämnden har god tillgänglighet för att besvara frågor och ge annan tillsynsvägledning. Miljöinspektörerna är alltid tillgängliga via telefon och det finns en policy att svara inom 48 timmar på alla inkommande frågor via e-post.

Kommunen har också ett servicecenter som kan svara på vanligt förekommande frågor och vid behov vidarebefordra frågor till miljötillsynsavdelningen.

Möjligheten att inom ett län utöva en effektiv tillsyn

SRV AB:s avfallsanläggning tar emot avfall från ett flertal kommuner i länet. Det bedöms dock inte finnas något behov av att denna tillsyn samordnas med andra kommuner eftersom verksamheten i sin helhet bedrivs i Huddinge. Att tillsynen för denna verksamhet övertas av Huddinge kommun bedöms inte motverka möjligheten att inom länet bedriva effektiv tillsyn inom avfallsområdet. Snarare bedöms det positivt att tillsynen bedrivs av nämnden då det rör sig om en verksamhet som geografiskt ligger närmare nämndens personal och då nämnden redan bedriver tillsyn inom andra delar av avfallskedjan, exempelvis hushållsavfall och biogasanläggningen som ligger i anslutning till SRV AB:s avfallsanläggning.

En annan fördel är att nämnden i dagsläget bedriver tillsyn över resterande verksamheter i Gladö industriområde. Av dessa verksamheter är det bland annat två bildemonteringar, en avfallsanläggning med masshantering, en betongverksamhet och fyra B-anläggningar varav en fragmenteringsanläggning, en ytbehandlare, en kross- och bergtäktsverksamhet samt en biogasanläggning. De miljöpåverkande delarna av verksamheterna består primärt av utsläpp till luft, mark och vatten samt avfall- och kemikaliehantering. Hela områdets dagvatten leds ner via Ebbadalsdiket vidare ner till Ornlången. Ornlången är i sig en sjö med dålig ekologisk status vilket påverkas ytterligare av dagvatten från industriområdet. Tillsynen över den ackumulerande effekten av utsläpp till omgivningen från nämndens tillsynsobjekt samt SRV:s anläggning blir enklare och mer effektiv om nämnden utför den operativa tillsynen över samtliga verksamheter i industriområdet.

Övriga frågor av betydelse för överlåtelse av tillsynsuppgiften.

Nämndens inställning är att det är olämpligt att tillsynen över tillkommande miljöfarliga verksamheter med tillståndsplikt B enligt miljöprövningsförordningen övergår till nämnden, såsom det fungerar idag. Istället har nämnden för avsikt att vid varje nytt tillstånd som lämnas pröva förutsättningarna för och behovet av att överta det operativa tillsynsansvaret och i sådant fall särskilt ansöka om detta hos länsstyrelsen. Nämnden förutsätter att detta sker i samförstånd med länsstyrelsen genom dialog och samverkan.

Nämndens erfarenhet av tidigare nyetablerade verksamheter är att ett lämnat tillstånd medför oförutsedda tillsynsbehov och kompetensbehov som det kan vara svårt att uppfylla på kort varsel och planera för.

Nämnden är medveten om att avfallsanläggningen i Sofielund är en mycket omfattande och komplex verksamhet. Den personal som arbetar inom den till nämnden knutna förvaltningen är dock kunnig i frågorna då liknande tillsynsfrågor hanteras inom ramen för befintlig tillsyn. Rent kunskaps- och

erfarenhetsmässigt bedöms därför denna anläggning inte medföra svårigheter för nämndens möjligheter att bedriva effektiv tillsyn. På miljötillsynsavdelningen finns kompetens inom juridik, kemi, förorenad mark, större avfallsfragmenterings- och sorteringsanläggningar samt inom andra för tillsynen relevanta områden. Många av inspektörerna har mångårig erfarenhet inom områdena och bedriver redan stora projekt som sträcker sig över många år. Nämnden ser också stora fördelar med att tillsynen i Gladö samlas, exempelvis vid utredning av klagomål eller större diffusa utsläpp till exempelvis luft eller vatten. Det bedöms i dessa fall vara praktiskt fördelaktigt att tillsynen samlas inom en tillsynsmyndighet istället för att som idag ha tillsynen uppdelad mellan kommunen och länsstyrelsen. De klagomål som ofta inkommer från Gladö industriområde rör SRV:s anläggning, vilket i sig är osmidigt med tanke på att klagomålen inkommer till nämnden primärt som i sin tur får besluta om att avsluta ärendet och hänvisa vidare till länsstyrelsen.

Nämnden har, såsom tidigare nämnts, tillsyn över andra delar av avfallskedjan, exempelvis hushållsavfall och biogasanläggningen och det bedöms därför vara en stor praktisk fördel att tillsynen även i denna del av kedjan övergår till nämnden.

Sammanfattning

Bygglovs- och tillsynsnämndens bedömning är att det finns goda förutsättningar att överta tillsynen över de listade miljöfarliga verksamheterna i bilaga 1, med undantag för verksamheter som ägs och bedrivs av Söderenergi AB. Nämnden har goda förutsättningar att sköta tillsynen och har god överblick över resurser och behov av tillsyn. Att överta tillsynen över Sofielunds avfallsanläggning bedöms positivt för tillsynen som då kan bedrivas mer effektivt och närmare verksamheten.

BYGGLOVS- OCH TILLSYNSNÄMNDEN

Toralf Nilsson
Teknisk direktör

Bilagor

1. Förteckning över miljöfarliga verksamheter
2. Protokollsutdrag från kommunfullmäktige sammanträde 2019-11-04, § 17
3. Protokollsutdrag från bygglovs- och tillsynsnämndens sammanträde 2019-12-11, § 13
4. Överlåtelse av B-anläggningar 1990-12-19
5. Reglemente Huddinge kommun Bygglovs- och tillsynsnämnd HKF 4000
6. Behovsutredning för miljöskydds-, hälsoskydds- och avloppstillsyn 2020 med tillsynsplaner

Sändlista

Länsstyrelsen i Stockholms län
stockholm@lansstyrelsen.se

Kommunstyrelsen